

HATODIC NAPON

VALO VETELKEDES, AZ AZ, MIND SZENT
hauánac 25, napián.

DAVID FERENTZ. Minden vigasztalásnac Istené-
nec, a mü mennyei szent Attyánknac könyörögiünc, Hogy
az igaz értelemnec, és itéletnec az ő lelkét adia meg müné-
künc, Hogy az ő szent igeiében ki adot igassagát ért-
hessüc meg, és tanolhassuc, és valoba ő szent tanyituá-
nyi lehessünc, Es mindenben ötet duczóithessüc: Mü At-
tyánc etc.

Meg emleköszhetnec a kereszttyénec rólla, Minémü
kérdést vetettünc tegnag az ellenkező fél eleybe, Hogy
az üduösségnec, és a mü tudományunknac igaz volta ki
mutatasséc: Es az Istenec hiuei meg érczéc, minémü
Christust vallunc mü, Es minémü Istenséget tulaydoni-
czunc mü önekie, Tudni illic aszt, mellyet az Atya Is-
ten öneki adot. Öc is viszontac, a minémü Christust
valnac, Es minémü Istenséget tulaydonyiczanac önekie.
Közenséges végezésből a kérdésre valo feleletet a mai
napra halasztác, Ezokaért wyonnan a kérdést elő szám-
lalom, Hogy a kérdésre a feleletnec igassága, auagy ha-
missaga meg itéltethesséc. Ez vala a kérdés.

Az Istenség, melly az ember Iesus Christusban va-
gyon, Amaz öröktől fogua valo születet fiué, Ki egyenlő
Isten az Attyához: Auagy az Attyánac tellyes Istensége,
melly a szent Lélektől fogantatot Christusban vagyon?

HELLOPEVS BALINT. Miért hogy közenséggel az
Attyafiác én reám bisztác a kérdésre valo feleletet, Rö-
uידeden meg felelec.

A FELSEGES KIRALY etc. Miért hogy Melius Peter kötötte magát a feleletre, Szükség, hogy ő felellyen. Hogy ha felelni nem tud: Üllyen le, Es az vtán rend szerént mindeniktec felellyen, szinte annyét, a mennyét kéuán.

MELIVS PETER. Könyörgec a felséges Istenec, Hogy az ő szent Fiaért adia az ő szent Lelket, Hogy minden czalárdság nélkül, és tétouazás nélkül az ő igazságát meg esmerhessüc, Az ő neuénecc dűczőségére, Es a keresztyéni gyüleközetnec épületire.

Ez a Kérdésre valo felelet.

A szép illona aszszony. Az Istenec tellyessége, szinte annyit teszen, mint az Isten, Auagy, az Istenec természeti. Azért, Ha az a tellyesség, magában vétetic, Az irás szerént azt mondiuc, Hogy az Attya, Fiu, és szent Lélec. De a mennyiben az ember Christusban vgy lakozic a tellyesség, az plenitudo, hogy egyessült legyen véle. Aszt mondiuc, Hogy az az öröcké valo Fiu, Kit mü szent Ianossal Ige Istenec neuezünc, és vallunc, Hogy ez kezdetben az Istennél volt. A melly természet kedig a szent Lélektől fogantatot, Aszt mondiuc, Hogy az nem egyéb, Hanem emberi természet, testből és Lélekből.

AZ. N. BEKES GASPARI etc. Ezé a nyiluan valo igazság? Kérd meg a kösséget, Ha érti mit mondál? Sőt inkább tödle az irást kezedből, Es ha tönnenmagad az köuül el tudod mondani, Egy hordo borral tartozzam.

HELLOPEVS BALINT. Aszt akariuc tü kegyelme-töknecc ielenteni, Hogy Ferentz wram fel tött: Mert ihon vadnac a Proposicioc: De nem merte meg oltalmazni: Sőt inkább minékünc szolnunc sem hattanac. Es mikor az Isten igeiénecc igazságául meg kezdet gyözetetni, Mindenkoron keresztfogássokat talált, Es éyel nappal az

olasz Doctorral tractált, Miképpen elő vihesse dolgát, Es módot talált, Hogy a Disputacio véghöz ne mennyen.

DAVID FERENTZ. Kérem a kereszttyéneket, Hogy ezeknek hamis vadolássoc ellen halgassác meg igaz magam mentéssét.

En az igazságnac vallássanac meg bizonyitássaért, és erőssítésseért iöttem az én Attyámfiaimmal egyetemben ki Erdélből. En minden kérdéstökre feleltem, Es semmi kereszt fogássokat nem müueltem. A Disputacionac ez az ő módia és rendi, Hogy egyic a másikat kérdezze. A közenséges igazság is aszt mutattya, Hogy egyic a masiktól meg értse az ő beszédét, Minémü értelemmel veszi. Disputalunc az Isten felől, Az Istenség felől, Az Attyaság felől: A Fiu felől, A Fiuság felől: Hiszem meg kel egy más beszédét értenünc, és az igéknek értelmét meg hataroznunc. Tudia az élő Isten aszt, ki minden szüueknec titkait által láttya, Hogy én soha Blandrata wrammal azon nem tanáczkosztam, Hogy a Disputacio véghöz ne mennyen: Sőt inkább most is kész vagyoc disputálnom, Es semmiben magamat mag nem vonszom.

En is tanubizonsagot teszec erről, Hogy tü az egész disputacioban egyebet nem müueltetec, Hanem hogy kereszt fogásockal az Istenec igazsagát meg homállyossittattatoc: Hogy ha irást irással magyarásztác vólna, mint az Istenec igazsaga mutattya, Es az én beszédimet által nem üttettéc vólna, Az Istenec igazsaga világosban ki nyilatkozot volna, Es az együgyü kereszttyénecc, az igaz Istenec esmeretiben épültenec vólna.

En az irásnac linnyaiát köuettem: De tü az irást szákban butattyátoc, Es a világossagot, sötütségre váltasztattya. Miképpen az egy Attya Istent állatban és

szöméllyben helyhesztöttétec, Es az az egyet haromma czináltatóc: Azonképpen az egy Christust is meg változtattatóc, és eszt kettőué czináltatóc: Egyic, ki azon Isten legyen, állattyában, ki az Atya, Szöméllyben kedig más. Es a tü vallástoc olly iegen ellenközic ömagában, Hogy semmiképpen még tü magatoc is egybe nem tudiatoc gyalolni.

Euel áltattatóc el eddig a kösséget, Hogy báluány imadásra akariuc vinni, és nem igaz Christust tanyitunc: De tü vattoc azoc: Es az igaz Christust, kit eleytől fogua az valasztottac vallottanac, meg tagadiatóc: Es aszt, a kit az Atya Isten magas mennyből münékünc aiánlot, meg vetettétec, Ki a mü igassagunc, szentségünc, és váltságunc, Az egész törüénec meg tekéltetésse, Ez a fundamentom, mellyre az Attya Isten a mü üduességünket építötte. Ő általa vagyunc keduessec, és kellemetessec: Es ebben, és ez által akaria münékünc az üduösséget adni.

Tü nyiluán vallani nem meritec, Hogy a CHRIS-TVS, ki szüz Mariától születet, Istenec Fia volna, Olly Fiat vallotoc, és predicállotoc ezen köuül, kiről sem a Prophetác, sem Apastoloc nem predicállottac: Kiről az Atya Isten is magas mennyből tanubizonságot nem tött. Ezokaért én bizonságot teszec az Istenec Gyülekezeti előtt, Hogy tü aszt a Christust, kit az Atya Isten münékünc aiánlot, Es ki valoban a mü valczágunc, Hogy aszt nem tisztelitec, nem beczülitec: Hanem, ezen köuül az Antichristussal mást találtatoc. De meg láttyatóc, Hogy akaratotoc ellen is ez az Isten az ő igasságát előviszi, és ki nyilatkozattatya.

MELIVS PETER. Kérem Felségedet, mint természet szerént valo kegyelmes feiedelmet, Felséged halgas-

sa meg beszédemet. Efféle szidalmas beszédeckel semmit nem használlunc. Ha kereszttyenec vólnánc, Egymást szeretnüncc kellene, Noha nem egy értelemben vagyunc, Azért vgyan egy teremő Istenüncc vagyon. Az én Attyámfiái eszt mondattyc meg velem: Miképpen mü disputáltunc, Az Isten őmaga, Az ő Angyali, és az egész kereszttyéni Gyüleközec, A Nagyságos wrackal egyetemben itéllye meg. Mü erről tanubizonságoc teszunc, Hogy a szent irásbol meg bizonyítottuc. A mit mü tölled kérdettüncc, Semmire nem feleltél.

Bőségessen meg bizonyítottam, Hogy egy legyen az <sup>Az Papázók-
nac</sup> teremő Atya Isten, Mellyet mü soha nem tagattuc, Sem ^{vallássoc.} a régi heretnekec, Tudni illic, Photinus, Arrius, Eunomius, Sabellius: Mü is vallyuc, Hogy legyen az Attya Isten: De a Fiát ki nem reckeszttyüc. Te is aszt monád ferentz wram, Hogy mikor az Attyát az irás egy Istenec neuezi, A Fiát ki nem reckeszi: Mü is aszt vallyuc, Hogy mikor az Atya egy Istenec neuesztetic, Hogy a Fiu ki nem reckesztetic: Mert a Fiu és Iahnac, Iehouánac, és öröcké valo Istenec neuesztetic. Es valamikor a Fiu az Attyáról emleközi, Es őtet egyedöl valo Istenec neuezi, őmagát ki nem reckeszi. Mü ezokaért eszt vallyuc, Hogy az, az egy Isten, legyen az Atya, Fiu, és szent Lélec. A Christusrol kedig, a szent irás szerént, eszt vallyuc, Hogy Istenec és embernecc Fia legyen: Daud fia test szerént, Istenec fia, a meg szentelő Lélec szerént. A mennyében kedig Isten, egyenlő az ő Attyához: A mennyében ember, küsseb az ő Attyánál. Eszt vallyuc azért, Hogy emberség fogantatot szent Lélektél, Nem az Istenség, Es nem a fogantattássaért a szent Lélektől vötte az Istenséget, Hanem az ő Attyától. Ez az oka, miért az Attyát, saiat Attyánac mondia:

önen magát kedig tulaydon Fiánac. Ez az oka, a miért egyenlő Isten az ő Attyáual. A szent Lelket is egy Istenec vallyuc lönni az Attyáual és Fiuual: Mert Esaias, és Ezechiel Prophetanál Istenec neuesztetic.

A FELSEGES KIRALY etc. Ma reggel mü Melius wramat be hiuattuc vala hozánc, Es intőc, Hogy az Istenec igassága mellé állana, Es lelki esmereti ellen aszt ne oppugnálna: Mert lehetetlen dolog volna, Hogy nem értenéie. Münékünc ő aszt monda: El az Isten, és vgy vigyen ki békéuel az Felséged aytaián, Hogy ennec előtte soha nem tudtam, Mi legyen a Christusnac Istensége: Aszt sem tudtam, Miczoda Christus Istenségét predicállottam, és mit mondtam, Hanem a tegnapi napon, Hogy az iámbor, Ferentz wram, veté a kérdést előmbe, Vgy buiéc ez éiel feiembe: Es te Felséged meg hallya, mint felelec ma a Ferentz wram kérdéssére a kösség előtt.

Czodálkozunc kedig Thuri Pálon, Hogy az Iosue helyében tegnap Iesust oluassa a Sidóknac irt leueléből, Mint ha Münékünc is nem volna Bibliánc, és nem látóc, hogy Iosuerol emleközi, Hogy az vitte be a Sido népet az igéretnecc földére, Miképpen az Istenec könyue bizonyittya, Hogy Moses helyet ő választatott.

Czodálkozunc kedig nemellyeteknecc vákmerőségén, Hogy még vgyan itten is aszt mertéc mondani, A kinecc wra pöresse, Annac Isten oruossa. Mü senki pöresse nem vagyunc: Hanem intöttünc kegyes képpen, Hogy az Istenec igassága ellen ne tussakodiatoc, Hanem annac engedietec: De a nagy köuélység, és tisztesség kiuánás tüteket arra nem ereszt.

MELIVS PETER. Io lelki esmerettel meg mondom, a mire Felséged meg kérd. Mert miképpen Constantinus Czaszár a Sinadban kérde a Doctorokat, Es igazán meg

vallác, a mire kérde: Azonképpen én is tartozom véle, Hogy meg vallyam. Ezokaért, pirullyon meg az én ortzám, Czac mennyen elő az igasság. Vallom én, Hogy ez előtt soha oly nyiluán meg nem esmertem a Christus Istenségéről valo igassagát, mint tegnap a disputacioban, és az után ez éyel gondolkoduán felőle eszembe vöttem, Hogy az Istenség, nem az legyen, a melly az Attyaság, Hanem külemb legyen az Istenség az Attyaságtól: A Fiu is, a Fiuságtól. A tü Proposiciotoc is aszt mutat-tyac, Hogy Istenséget adta a Fiunac, Nem Attyaságát. A mit én ma a papirosbol elő oluasséc a kérdésre, az attyafiac neuéuel, Azont vallom mostan is.

A szent irás kettőt támaszt előnkbe az Isten felől. Leg előszer, Hogy egy legyen az Isten, Mint Deut. 5, és 6, Hald meg Israel: A te Wrad Istened egy Isten, 1. Cor. 8. Múnékünc kedig egy Istenünc vagyon. Másut Christus Wrunc aszt mondia: Más az én Attyám, ki engemet elboczatot: Item. Egy az Wr Iesus Christus, Egy a szent Lélec. Harman vadnac mennyben, kie tanubizonságot tesz nec. Nem mond három Isteneket. Hármat is mond: Egyet is mond, Hogy az egyességben a Haromságot meg mutassa. Az Isten eszt még minden teremtot állatokban is meg mutatta, A füuekben: Más a gyökere, Más a szára, Más a leuele és a füue. A violában külemb az füue a szarától, a színétől.

Mikor az Istenec tellyes volta vétetic egy Istenért, Az az, Egy Istenec természeti auagy tellyes voltaért vétetic a háromról, Tudni illic, az Attyáról, a Fiuról és a szent Lélekről. De mikor értetic a Christusrol, Az ő emberségben lako Istenségről vétetic.

A FELSEGES KIRALY etc. Ha czac mostan but feiedbe ez a Christus, a mint te mondod: Hát eddig miczoda Christust predicalottal?

DAVID FERENTZ. Christus Iesusban szerelmes Attyámfiái kereszttyénec, Meg hallátoc Peter wram vallássát: Kérlec, Hallyatoc meg az én vallássomat is, és feleletemet.

HELLOPEVS BALINT. No no, Hallyátoc hallyátoc: Ihol propositiocid, Disputály, ha disputálni akarsz, Auagy mayd kettő szackasztom.

DAVID FERENTZ. En a disputaciohoz kész vagyok. Ez előtt sem vontam meg magamat, Most sem vonszom meg magamat. Ha kedig a propositiocokat el szaggattyátoc: Aual meg mutatattyyátoc, Ki fiai vattoc, Es ennékem nem árthatoc euel semmit: Mert én egyért ezért nyomtattatoc. Lám szinte vgy czeleköttec, mint a Papistác az Luther irássauual: Holot ömagánac nem árthatanac, Könyueit égetéc és szaggattác.

A FELSEGES KIRALY etc. Minec vtánna az Istenec kegyelmességéből e szeggelet földnec választot Feiedelmé vagyunc, Tisztünc szerént, Nem czac a mü alattonc valóknac testeknec óltalmazássára akartunc gondot visselni, Hanem még lelkeekre is, Hogy az igasságban meg épülhessenec, Es az Antichristus tudományatol meg szabaduhassanac.

Masodszor, Hogy a gonosz hirt neuet, mellyet mü felölcünc üdegen országokban hirdetnec, Mint ha Töröc hitet vallanánac, el törellyüc.

De látom, Hogy az ellenkező fél czac tétouaz, Es az igasságnac ki ielentéssére nem ügyeközc.

Aszt kéuányátoc, Hogy a mü predicatorunc, Daudid Ferentz, köz helyre mennyen: A mü birodalmukban szabadon, valahol akariátoc, és valamikor akariátoc disputálhattoc. Mindenkoron mü a mü predicatorunkat elő állattyuc. Szabadon, minden bántás nélkül el iöhettec.

Elég iöuedelmetec vagyon, Czac ne kiméllyétec a köl-
 czéget. Sőt eszt kéuánóc, Hogy más országbol is fő tu-
 dos emberek el iönénec: Bátor vgyan Beza ömaga is,
 auagy Simlerus, Hogy az Istenec tiszta igeiéből az
 igasság kinyilatkosztatnéc.

De Miért hogy láttyuc, hogy czac el körülitec az
 igassagot, Es a kérdésre felelni nem akartoc directe,
 Most a Disputacionac véget vetünc: Mert egyéb orszá-
 gunknac gondiai kényszeritenec, hogy Erdélben be kellyen
 mennünc.

DAVID FERENTZ. Miért hogy a győzedelemnec
 az ő kéuánsága, és a tisztességnec az ő szereteti annyéra
 vackította vala el az ellenkező félt, Hogy semmiképpen
 nem engedéc, Hogy vallássomat, és feleletemet elő mon-
 hassam, Noha otthon aual mentöttéc magokat, Hogy nem
 hattanac szólni önekiec: Ezokaért ide akartam az én val-
 lássomat, melly a mü attyankfiainac is vallássoc,
 vetnem, Es az vtán feletemet helylyesztöttem.